

ўрнатилган хисоблаш приборлари кўрсаткичлари ёки ўлчаш комплекси бўйича аниқланади ҳамда хар икки томон имзолагилган газ етказиб бериш ва қабул қилиш даволатномаси билан расмийлаштирилади.

Газ тармоғи бўлиниши четараси (Истеъмолчи балансида бўлган газ тармоғининг бошланishi хисобланиб) Тарминотчи ва Истеъмолчи ўрнатилади, тегишлилиги бўйича аниқланадиган газ тармоғи бўлиниши нуқтаси хисобланади ва унда хисоблаш приборлари ўрнатилиши шарт.

3.3. Ёрилк микјори стандарт шартда 1 м³ газ олинди: харорат 20° С, босим 101,325 кРа (760 ммHg) (ГОСТ 2939-63 1.1-банига асосан). Газ хажми газнинг физик-кимёвий параметрлари (стандарт шартда, азот ва карбонат ангидрид) кийматлари бўйича тузатилади.

Газ микјори “Ўзстандарт” агентлигининг мевёрий-хукуккий хужжатлари талабларига мувофиқ газ микјорини стандарт шартда автоматик равишда келтиридан газни хисоблаш приборлари ёрдамида аниқланади.

3.4. Тарминотчининг ёки Истеъмолчининг балансида бўлган газ ўлчаш прибори ва/ёки ўлчов комплекси унинг мулкчи хисобланади.

3.5. Истеъмолчи томонидан газ ўлчаш прибори ва/ёки ўлчов комплекси танлови тегишли қондалар ва мевёрларга мувофиқ амалга оширилади ва Тарминотчи билан келишилади. Истеъмолчи томонидан газ ўлчаш прибори ва/ёки ўлчов комплекси газ истеъмолини хисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизми (ТТХНАТ-АСКУТ) дарига уланиши лозим.

3.6. Газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплексини ўрнатиш ва ишлатиш амаллари қондалар ва мевёрларга мувофиқ амалга оширилиши керак.

Бунда табиий газ истеъмолини хисобга олиш приборларини таъмирлаш ва давлат қисловидан ўтказиш сарф-харажатлари хисобга олиш прибори мулкдорни томонидан қопланади.

3.7. Газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплекси этаси уни ишлатиш давомида О'з ДSt 8.030:2008 “Ёқилти ва энергия. Хисобга қуйиладиган умумий талаблар”, О'з ДSt 8.031:2008 “Ёқилти ва энергия. Ўлчаш приборлари билан жикхозлаш ва уларни ишлатиш” давлат стандартлари талабларига, шунингдек ўлчаш приборлари ишлаб чиқарувчининг талабларига риоя қилини.

3.8. Газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплексларининг метрологик ва техник таёсифлари амалдаги мевёрлар ва қондаларга мувофиқ бўлиши керак.

3.9. Газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплекслари “Ўзстандарт” агентлигининг жорий қислов қўригидан ўтказилган сертификати ва/ёки метрологик аттестациясига эга бўлиши керак. Газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплексларининг қислов қўриқдан ва/ёки метрологик аттестациясидан ўтиш даврини “Ўзстандарт” агентлиги белгилайди.

3.10. Режалаштирилган ишларнинг бир қисми сифатида (қислов қўриги/қалиблар, торайиш мосламасини алмаштириш, таъмирлаш) газ ўлчаш приборларини ва/ёки ўлчов комплексининг қисмларини ечиш ва ўрнатиш техник ва/ёки ишлаб чиқариш эхтиёжлари асосида келишув бўйича ва иккала томоннинг вақиллари иштирокида амалга оширилади.

3.11. Режалаштирилган ишларнинг бир қисми сифатида (қислов қўриги/қалиблар, торайтириш мосламасини алмаштириш, таъмирлаш) газ

ўлчаш приборларини ва/ёки ўлчов комплексининг қисмларини ечиш ва ўрнатиш техник ва/ёки ишлаб чиқариш эхтиёжлари асосида келишув бўйича ва иккала томоннинг вақиллари иштирокида амалга оширилади.

3.12. Газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплексларини модернизация қилиш, газ ўлчаш приборларини алмаштириш, газни ўлчашнинг бошқа усулларини танлаш масалалари Тарминотчи билан келишилади.

3.13. Газнинг физик-кимёвий параметрлари (стандарт шартдаги зичлик, азот ва карбонат ангидрид) газ ўлчаш приборларининг кифитурациясига киритилади.

Газ ўлчаш приборларининг этаси газнинг физик-кимёвий параметрларини ўз вақтида газ ўлчаш приборини кифитурациясига киритиши таъминлайди. Тарминотчи Истеъмолчига газнинг физик-кимёвий параметрларини ўз вақтида етказиб берилишини таъминлайди.

3.14. Тарминотчи ўзининг тамгаларини газ ўлчаш приборларига ва/ёки ўлчаш комплексининг газ хажминини ўлчашга таъсир қиладиган қисмларига Истеъмолчи иштирокида ўрнатилади ва тегишли даволатнома тузилади. Ўрнатилган тамгаларни бутлилга Истеъмолчи жавобгардир.

3.15. Тарминотчи Истеъмолчининг газ ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчов комплекслари ва уларнинг таркибий қисмларининг тўғри ишлатиши кузатиш хукукига эга. Шу билан бирга, Истеъмолчи Ўзбекистон Республикаси қонунийлигига мувофиқ Тарминотчи вақилларининг ўлчаш приборлари ва/ёки ўлчаш комплексларига тўқисиз қирлишини таъминлайди.

3.16. О'з ДSt 8.586.(1-5)-2005 бўйича ўлчов комплекси ва ўлчаш приборлари ишлаб тайриабилни холатлар юзата келган тақдирда О'з ДSt 8.064:2017 бўйича газнинг микјори хисобланади (корректировка). Ўлчаш қурлимаси ва/ёки ўлчаш комплекси фаолиятига рухсатсиз аралашиш холатлари бундан мустафо.

3.17. Олинган газ учун хисоб-китоб, қуйидаги холларда тамгаланмаган газдан фойдаланиш ускунасининг 24 соат давомида ишлаб туриши хисоб-китобидан амалга оширилади:

а) газни хисобга олмаган холда газ истеъмолчи – газни хисоблаш прибори ва газни сарф қилиш нормаси бўлмаганда, газни хисоблаш приборини четлаб ўтган холда истеъмог қилиш (ноқонуний байпас линиялари уланганда) охириги хатловдан ўтказиш даволатномаси тузилган кундан аниқланган кунгача, лекин даъво муддатидан кўп бўлмаган даврга;

б) хисобга олиш приборини улаш тартиби ва схемаси ўзгартрилганда - охириги хатловдан ўтказиш даволатномаси тузилган кундан, лекин даъво муддатидан кўп бўлмаган даврга;

в) хисобга олиш прибори бузилганда (хисобга олиш прибори бузилганлигини таёсикловчи хужжатлар мавжуд бўлганда) – шартноманинг 1.4 ва 1.5-бандларини инобатга олган холда бир хисоб-китоб даврдан кўп бўлмаган вақтга;

г) хисобга олиш прибори мавжуд бўлмаганда – қислов қўригидан ўтказиш учун ечилганда – хисобга олиш прибори ечилган кундан “Ўзстандарт” агентлигидан қисловдан ўтказилиб, сертификат олиниб жойига ўрнатилган